Ч. 100 (11.353). Львів, понеділок 7. травня 1928. Рекламна оплата вирівнано ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Мир і війна.

Серед повені фраз про мир ростуть армії.

Може ще ніколи не заливали світ такі шумливі води пацифістичної фразеольогії, як саме тепер після найбільшої з воєн — і може ще ніколи в такому приспішеному темпі не росли армії, не пучнявіли військові бюджети, не розросталися всі роди зброєнь, як саме тепер. Після світової війни, як гриби після дощу, почали рости найріжнородніші установи пацифістичного характеру, а істнуючі в довоєнній добі фактично аж після війни розпочали свою діяльність. А всі вони мають універсальний характер. Отже поруч офіційної Ліги Націй, якої головним завданням виминати й приборкувати наростаючі воєнні конфлікти, істнують ще й громадянські Товариства Ліги Націй з метою розвязувати і в дальшій консеквенції усувати причини наростаючих конфліктів, а поруч цих останніх іще й жіноча світова Ліга Мира і Свободи. В ланцюгу пацифістично-превенційних установ важну ролю грає розємний трибунал у Газі. Також й інші установи (як напр. Міжпарляментарна Унія) посередньо мають причинятися до угрунтування мира, поминаючи вже факт істнування великих інтернаціональних пацифістичних партій, як нпр. соціял-демократія і комуністи.

Ніодна з держав не натякає безпосередньо на війну. Навпаки, всі дипльомати постійно співають пеани мирові, висуваючи проекти „вічного мира" (як напр. пропозиція Франції Зединеним Державам і пропозиція Зединених Держав Англії, Франції, Німеччині, Італії й Японії). А одночасно зявляються безчисленні пацифістичні брошури і статті на тему мира.

Це одна сторона медалі. А друга: це розбудова армій і фльот, спішність й уліпшення зброєнь, нові воєнні винаходи, хемічний поступ і приноровлення хемії до цілей війни, військове вишколювання молоді, пучнявіння військових бюджетів, мілітарні конвенції між державами.

Накладом Ліги Націй появилася недавно брошюра відомого пацифіста Зегера під написом: „Европа під оружям". І справді виявляється, що не лише Европа, але цілий світ систематично й педантично приготовляється до нової війни. Навіть екзотичний Аманула підчас свого побуту в Европі найбільше цікавився воєнною технікою, приглядався новим гарматам і танкам та казав їх фотографувати. Повалення трьох передвоєнних імперій та знищення „пруського мілітаризму" зовсім не вплинуло на звільнення темпа зброєнь. Навпаки, тепер уже не лише великі, але й малі держави навипередки переводять зброєння, обтяжуючи своїх громадян непомірно великими податками. Виявляється, що тепер під оружям стоїть кругло 4 міліони людей. На випадок мобілізації ця цифра автоматично зростає до 16 міліонів. В повітрі ширяє 14 тисяч воєнних літаків усяких типів — тоді, як кількість комунікаційних літаків не перевисшує 3 тисяч. Цікаво, що Вел. Британія, яка перед війною стримувалася з розбудовою армії, сьогодні в порівнанні з передвоєнним часом має 6 разів більшу армію і 7 разів більшу воєнну фльоту. На мирнім стопі бритійська армія нараховує 616.000 вояків (на 39 міл. км. квадр. простору і 465 міл. населення). Франція має 684-тисячну армію (на 551 тис. км. квадр. простору (з кольоніями — 13 міл.) і населення 36 міл. (з кольоніями — 96 міл.), СРСР має 562-тисячну армію (на 21 міл. км. квадр. простору і 140 міл. населення), Італія має 460-тисячну армію (на 310 тис. км. квадр. простору (з кольоніями — 2 міл. км. квадр.) і 40 міл. населення (з кольоніями 42 міл.), Польща має 300-тисячну армію (на 388 тис. км. квадр. простору і 30 міл. населення). Щодо величини армій Німеччина займає аж 11-те місце, маючи всього 115-тисячну армію (на 472 тис. км. кв. простору і 65 міл. населення).

На зброєння найбільше видають Вел. Британія, СРСР, Італія, Франція, Німеччина, Польща. У великих державах військовий бюджет постійно зростає, а за ними йдуть й менші побільшені, новоповсталі й покривджені держави, як: Югославія, Мадярщина, Бельгія й Болгарія. Військові бюджети зменшуються тільки в таких менших державах, що не брали участи у війні і не мають занадто великих аспірацій, як: Норвегія, Швеція, Данія, Греція, Чехословаччина й Еспанія. Зі сусідів Польщі військовий бюджет Німеччини виносить 873 міл. швайцарських франків, а СРСР 2„358.000.000 шв. фр. Польський військовий бюджет обмежується сумою 450 міл. шв. франків. В Німеччині на голову населення припадає з податків на військо понад 13 шв. фр., а в Польщі 15 шв. фр. Один вояк коштує в Німеччині річно 7.181 шв. фр., в СРСР — 3.368 шв. фр., а в Польщі — як подає „Польска Збройна" — 1.614 шв. фр. Тенденцією всіх військових бюджетів усіх держав є зменшувати вегетаційно-консумційний бюджет, а побільшувати зброєвий, себто видатки на летунство, важку артилерію, великі човги і малі танки та на всі новітні смертоносні винаходи, як: легкі і важкі ґази, „промінотворчі машини", „проміння-вібрації", „синхронічні вібрації" і т. і. винаходи, які теперішня ґенерація приготовляє для майбутньої, як не для себе самої.

Що торкається спеціяльно Польщі й її воєнної сили, то недавно на цю тему появилися цікаві інформації в німецькій пацифістичній „Weltbühne", які в перекладі подано в польському „Шанці". З тих інформацій довідуємося, що Америка старалася припинити розбудову польської воєнної сили з огляду на економічний стан Польщі. Американські фінансісти, даючи Польщі позичку в американсько-польському протоколі з 14. жовтня 1927 зобовязали польський уряд зменшити чисельність армії з 10 корпусів на 8. Дня 5. листопада 1927 найвища рада для справ краєвої оборони у Варшаві (на зразок французької найвищої воєнної ради) після реферату ген. Конаржевського висловила думку, що польська воєнна сила повинна бути побільшена, а не зменшена. Але з огляду на обовязуючу силу американсько-польського протоколу на протязі двох літ мають бути розпущені два корпуси по 30 тис. людей, але зате на їх місце повстануть два корпуси пограничної сторожі по 40 тисяч людей, які на випадок мобілізації мають бути перетворені в армійські частини.

„Weltbühne" спираючись на рефераті ген. Конаржевського, робить такі висновки:

„Офіційно істнує вісім чинних корпусів. Всі військові союзи і товариства будуть зорганізовані в командах корпусних округ, яких три територіяльно відповідають одному чинному корпусові армії. Таким чином на випадок мобілізації в окрузі кожної команди корпусу замісць 30 тисяч буде готових 120 тисяч людей. Отже без виразного мобілізаційного приказу ціла армія може нараховувати 960 тисяч людей. Оба граничні корпуси (по 40 тис. людей) можуть теж розпоряджати тайними резервами такоїж сили, так, що до згаданих уже 960 тис. можна дорахувати 160 тис. людей і та кількість польського війська, готового до бою, досягла би 1,120.000 людей".

Вже цей короткий перегляд доказує, що балачки про роззброєння є пустими фразами, обрахованими хіба на наївних людей. Де зростають військові бюджети й армії, випосажувані у найновіші технічні й хемічні здобутки, там можна говорити хіба про війну, а не про мир. А якщо й істнує мир, то лише зброїний, який кожної хвилі може перетворитися у війну всіх проти всіх. Зрештою інакше й не може бути, бо як довго істнуватиме людськість, так довго вестисьме боротьба, а як довго істнуватиме поневолення чи визиск одних народів другими, так довго шалітиме війна.

Правителі України.

КП(б)У і ЛКСМ у цифрах.

В Харкові відбувся з кінцем квітня восьмий т. зв. всеукраїнський зїзд Ленінського Комуністичного Союзу Молоді, в скороченні ЛКСМ (ленінський комсомол). На вихований молодих кадрів своїх наслідників, сподіваних перемиників і будучих керманичів пролетарської диктатури звертають комуністи велику увагу та дуже ними піклуються. Це зрештою цілком зрозуміле і природне явище. Одначе, заки напишемо про останній зїзд комсомолу, точніше про самий комсомол на основі матеріялів зїзду, вважаємо доцільним пригадати нашим читачам деякі фактичні дані про КП(б)У (комуністичну партію більшовиків України). Робимо це в тій ціли, щоби читачі мали змогу представити собі силу комуністів на Україні разом з їх молодняком.

КП(б)У в цифрах.

Заки приступимо до цифрової ілюстрації КП(б)У, зазначуємо, що згідно з переписом населення, переведеним в другій половині 1926 р., в УСРР жило тоді **28,890.037** душ, в тім сільського населення було 23.624.594, а міського 5,265.444. Очевидно, що за півтора року скількість населення зросла так, що нині можемо сміло висловити її цифрою **29 міліонів**.

Тепер перейдім до КП(б)У. Матеріяли беремо зі звіту секретаря КП(б)У Кагановича, виголошеного на осінньому X. зїзді КП(б)У в останніх днях листопада 1927 р. Перейдемо еволюцію КП(б)У в цифрах від 1919 до 1927 р. Отже в 1919 р. комуністична партія (більшовиків) України нараховувала 16,363 членів, у 1920 р. — 33.450 у 1921 р. перед чисткою — 95.243, у 1922 р. по чистці 73.504, у 1923 р. — 54.838, у 1924 р. — 57.016, у 1925 р. — 101.552, у 1926 р. до 1. січня — 151,932, у 1926 р. 1. липня — 167.787, у 1927 р. 1. липня — **177.427**. Остання цифра важна й тепер. Можливо, що число членів партії збільшилося знов на яких кілька тисяч, а не виключене, що й зменшилося. В усякому випадку слід підкреслити, що над 29 міліонами населення УСРР виконує диктаторську владу партія, що нараховує 177.427 членів.

Скількиж у партії робітників і селян? Отже соціяльний склад тієї партії був в історичному її розвитку такий: в 1923 р. робітників було в ній 54,8 проц., урядовців 27,3 проц., селян 17,9 проц.; у 1924 р. було робітників 56 проц., урядників — 11,6 проц., селян 24,8 проц.; у 1925 р. робітників — 72,2 проц., уряди. — 16,2 проц., селян — 11,6 проц.; у 1927 р. робітників — 64,7 проц., уряди. — 18,8 проц., селян 18,5 проц. Приходимо до найцікавішої справи, а саме до національного складу партії. Скількг в ній українців? Отже в 1924 р. було там українців 33 проц., у 1925 р. — 38 проц., а в 1926 р. — 49 проц. В свому рефераті не подав Каганович відсотку українців у партії за 1927 і цілком зрозуміло, бо цей відсоток зменшився. Це був уже горячий час „націоналістичних" ухилів Хвильового, Шумського, Максимовича, одним словом час „націоналістичної" української загрози для партії, і українців тоді вже з неї викидали. Протягом 1928 р. їх далі викидають так, що відсоток українців у КП(б)У маліє в прискореному темпі.

Спитає дехто — як така мала скількість комуністів може виконувати владу на 29 міліонами населення? Показується, що може. Бо виконування влади ніколи не залежало від скількости виконуючих, але від якости та від засобів її виконування. Комуністи опанували і „кацапа" і „хохла", особливож того останнього террором і буком і тепер тими засобами виконують над ними владу. І до того виконують твердо. Чи довго це буде? Не знати! Та якби їх і не стало, то хіба ситуація там дуже зміниться? Інші мабуть теж будуть уживати бука, бо без нього, як доказує історія, видно, ніяким „державникам" там ладу втримати не вдасться. І такі експерименти творяться звичайно на організмах „найсвободолюбніших" народів. Але невже воно так мусить бути? Невже інші перспективи неможливі? Та лишім ці питання тепер на боці і перейдім до комсомолу.

ЛКСМ у цифрах.

Авангардою комунізму на Україні — як це кажуть комуністи — є серед молодого покоління комсомол. Комсомол має за завдання працювати, поглибляти матеріялістичний світогляд та защіплювати переконання про необхідність диктатури „пролетаріяту" для спасення людського роду не тільки серед своїх членів але серед усеї молоді на Україні. Щож він представляє собою?

У комсомолі України є 36 тисяч партійних членів. В комуністичній термінольогії це зветься партійним активом комсомолу. Цей останній присвоїв собі право репрезентувати і не тільки репрезентувати але й організувати всю молодь. Всіх членів нараховує комсомол 400 тисяч. Зі звідомних матеріялів довідуємося, що в 1924 р. було в комсомолі 60 проц. українців, в 1926 р. — 62 проц. а в 1928 р. 63,5 проц. В промислових осередках, отже в місцях найбільшого скупчення робітництва було в 1925 р. лише 42,3 проц. українського активу, в 1926 р. — 42,4 проц., а в 1927 р. уже лише 41,9 проц. Ці цифри дуже промовисті. Виходить, що в робітничих осередках при теперішній „інтензивній" українізації відсоток українців у комсомолі маліє.

На цьому зїзді підносили самі комсомольці у дискусії над звітом про

„одною з найслабших ділянок комсомольської роботи була і покищо залишилася робота щодо опанування української культури, зокрема українізації". А один з делегатів говорив:

„У нас, у Шевченківській окрузі, до останньої окружної конференції комсомолу комсомольські організації над питанням українізації майже не працювали. Взялися лише тоді, коли на це зроблено натиск на окружній конференції. Треба сказати, що в цій справі багато хиб. Наші комсомольці не знайомі, чому виник розкол у КПЗУ, що таке шумскізм й т. інше. Вони цікавляться тими питаннями але відповіди не одержали".

Отже не одержали відповіди! І не одержать. Бо там ще ніхто ніде не написав по правді, що таке „шумськізм". Там „шумськізм" тільки лають націонал-шовінізмом українським і більше нічого. На тому ж зїзді комсомолу стверджено, що „останніми часами ми маємо величезне збільшення активности ворожих шовіністичних угрупувань, що скеровані до боротьби й пролетарською культурою".

Зі звіту про діяльність довідуємося, що останніми часами помітне по деяких округах (як мелітопільська, кременчуцька, камянецька й уманська) зменшення числа комсомольців, а по інших (як кременчуцька, шевченківська і могилівська) зокрема зменшення числа дівчат у комсомолі. Болячкою комсомолу є пиянство і хвалькуватість численних комсомольців. Про самже актив комсомолу, тобто про комуністів, членів комсомолу читаємо у звіті дослівно:

„Наш актив мало звязаний, мало розмовляє „по душі" з рядовими комсомольцями або позапартійними. Немає, коли можна так сказати товариського звязку в усій нашій організації між активом і нашими рядовими комсомольцями. Тому не дивно, коли в нас люди відокремлюються і замикаються, коли починає зростати сімейність, гуртківщина, артільщина, обивательські настрої. Люди думають так: „нумо будемо самі лікувати наш актив, а покищо за безболізне лікування візьмемо й трішки випємо. Адже це факти!" (Цитуємо зі звіту Мільчакова, поміщеного в „Комуністі" з 28. 4. п. р.).

Отже видно, що не гаразд тепер не тільки в КП(б)У але й у ЛКМС. Партію пустошить і проїдає не тільки давна соціяльна опозиція, але й новіша національна, а надію комуністів „комсомол" їдає рак байдужности та пересичення. Навіть актив лікують там пиятикою. За те українізацією мало інтересуються, національним питанням і його складністю ще менше. Невзі перспективи!

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

ВОСЬМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Два додаткові питання.

Нинішній, осьмий з черги, а одночасно й останній день розправи зазначився ще одною сензацією. А саме предсідник, отворивши розправу при битком заповненій салі, повідомив, що трибунал пропустив учора при укладанні питань два евентуальні питання дотично обв. Степаняка на обставину співвини того обвинуваченого в намаганні Горюка й Бачинського злосливо відтяти тел. дроти. До цеї справи забрав зараз слово прокуратор і просив лаву присяглих потвердити питання щодо співвини обв. Степаняка, бо він помагав роздобути приладдя Горюкові і Бачинському. У відповідь на це забрав голос обор. д-р Старосольський і просив відкинути оба ці питання. Обв. Степаник доставляючи приладдя, не знав, на що воно призначене, але навіть якби знав був, то це ще не була активна поміч, отже й не співучасть. Поміч булаб тоді, якби він був полекшував їм діло. Після того забрав ще голос предсідник і заявив, що становище оборони слушне, бо про співвину обвинуваченого Степаняка можнаб говорити тоді, якби з його боку було активне діло, а не пасивне. По короткій нараді голова лави суддів присяглих відчитав вердикт, в якому оба ці евентуальні питання заперечено всіми 12 голосами. Тепер покликано на салю підсудних і предсідник відчитав їм цілий вердикт ще раз.

Присуд.

Перед тим, заки трибунал пішов на нараду в справі виміру кари, забрав іще голос прокуратор і просив покарати шістьох підсудних, щодо яких потверджено питання, на основі дотичних параграфів, при чому наводив обтяжуючі обставини. Оборонці д-р Шухевич і д-р Старосольський наводили облекшуючі обставини (молодий вік, шире признання, жертви інших і ділання під непоборимим впливом тих третіх осіб, ділання зі шляхотних мотивів, а не з охоти зиску, непараність досі й ін.) і просили взяти все те під увагу.

Після довгої наради **трибунал видав такий присуд:**

Михайло Бажанський	**10 місяців,**
Ярослав Балицький	**5 місяців,**
Евген Пік	**6 місяців,**
Роман Ґеник	**10 місяців,**
Іван Ґорюк	**5 місяців,**
Сильвестер Бачинський	**5 місяців.**

Після проголошення присуду вніс прок. зажалення неважности з приводу низького виміру кари щодо Балицького, Ґорюка і Бачинського. На запит предс. заявляють поодинокі засуджені чергою, що кару приймають. Після того предс. відчитав оречення трибуналу, на основі якого випущено негайно на волю всіх чотирьох Стефаників, Кости Мацілинського, Тимотея Дідуха, Евгена Одинського, Володимира Бежлада і Маріяна Зднслава Степаняка. Тепер забрав іще слово обор. д-р Шухевич і просив випустити негайно на волю також Ярослава Балицького, Евгена Піка, Івана Ґорюка і Сильвестра Бачинського, які свою кару вже відбули у слідчій тюрмі. Крім того просив відрочити досиджування кари обв. Бажанському і Ґеникові на 2 місяці, аби вони могли відпочати після довгомісячного виснаження; небезпеки втечі тут нема, бож кара низька (оба вони мають ще сидіти рівно по 10 тижнів). Прок. у цій справі не заявився зазначив тільки, що вирок не є правосильний з уваги на його зажалення неважности. По короткій нараді трибуналу його предсідник повідомив, що трибунал спротивився відроченню кари на 2 місяці обом головним засудженим, а 4 дальших засуджених, що свою кару вже відбули, рішив випустити теж на волю. На тому закінчилася ця розправа. Таким чином у тюрмі залишилися тільки Мих. Бажанський і Роман Ґеник. Всіх інших перебрала зараз найближча родина і вони ще нині виїхали зі Львова домів.

*

Промова д-ра Старосольського.

Поки перейду до обговорення самої цієї розправи, мушу спинитися на одній справі, а саме на злочині з § 58. Початок його датується ще з 1803 р., з часів найбільшого абсолютизму в б. Австрії. **Але фактично вже від 1880 р. того § не примінювано,** бо часи й розуміння того злочину основно змінилися.

Тих молодих хлопців потягається до відповідальности за злочин з § 58. Питаю: чиж змагання до волі, до незалежности можна підтягати під цей злочин? Ви, поляки, найкраще це знаєте, бож ви десятки літ примували до волі. Тому не можете покарати тих молодих юнатаю: чиж змагання до волі, до незалежности, леліяні в їх серцях і душах. Колиб колись у майбутности мало прийти до якогось вирівняння між народами українським і польським, то тільки між вповні вільними, вповні незалежними народами. З рабом, з гельотом, з поневоленим до порозуміння ви ніколи не дійдете.

Тут п. прок. дуже богато розводився про революційність загалі і про револ. організації зокрема, до якої підсудні мали належати. Але деж та революційність підсудних? „Український Революціонер" на якого так дуже покликувався п. прокуратор, крім назви не має абсолютно нічого революційного. Те саме можна сказати про відозви Зах.-Укр. Нац. Рев. Орг., які ми тут чули, а в яких нова кривлячими фразами й вигуками не можна рішуче нічого допукатися. Бо революція — це велика, свята річ, а не саботажі. Автори тих відозв може й мали добрі інтенції, але те, що вони поручали може принести і приносить тільки одну шкоду їх суспільности. Бо вони пропагували не революцію, а лиху контрреволюційну акцію, погубну в першій мірі для того громадянства, з якого вийшли підсудні. Це просто абсурдні, наївно-дитячі фрази, якими можуть захоплюватися незрілі діти, а не серіозні люди, одиноко здібні до революційного діла. І чиж за такі відозви, за їх зміст мають відповідати підсудні?

Про якусь революційну організацію і револ. акцію не можна тут отже говорити. Але так само не можна говорити тут про тайну організацію підсудних, бо такої ні в Снятині ні в Коломиї не було. Ми чули тут про драм.-відчитовий кружок, про Драгоманівку, про клюб шахістів у бурсі, а щойно як підсудні найшлися всі в слідчій тюрмі і перед ними зявився „Український Революціонер", з прок. назвав цю організацію ЗУНРО.

Правда, ми чули тут, як дехто з підсудних збирався над Прутом і „робив революцію", бо читав спільно „Українського Революціонера". Ми чули, як Ґеник дістав приказ перетяти зал. дроти, але що не міг вийти з бурси, то до того хотіли забратися Ґорюк і Бачинський. І це революціонери, що так серіозно ставляться до своєї акції? Що не виконують свого завдання, бо не можуть вийти з бурси? Цеж комізм, цеж просто смішно дошукуватися тут чогось революційного, великого, святого. Ні, тих дітей ніяк не можна назвати революціонерами.

Перейду тепер до поодиноких обвинувачених, яких маю честь боронити.

Щодо Бажанського, то я не говоритиму нічого про злочин з § 58, спинюся тільки на інших закидах проти нього. Він не приказував перетинати дроти віхому, тільки кільком обвинуваченим

І. СВЕНЦІЦЬКИЙ

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

Двацять літ тому назад...

На початку березня 1908 р. довелося авторові цієї статті перевезти за російський кордон деяку скількість книжечки „Відродження білоруського письменства", що саме закінчилася була тоді у фейлєтонах „Діла". Білоруська громада Мінська стрінула її не без певного остраху, бож довкруги було повно зірких очий всяких стежників, що з охотою булиб посадили усю „Беларуску Грамаду" в мінському острозі, на Лукишках у Вильні, або ще радше на далекому Сибірови. Мінське панство, очевидно польське, що тоді тон надавало, зібране якраз на запустній вечірці, поглянуло на книжечку дещо звисока, бо — мовляв — що цікавого могло бути „на мужичій мові"? Дехто з них поцікавився був хіба згадкою про білорусів-уніятів. Очевидно, що автор дещо був змаркотнів на такий прийом, тимбільше, що у статтю свою вложив він був чимало глибоких переживань з часу першої російської революції, та давав перший суцільний образ того письменства, яке то великоруси, то українці залюбки зачисляли за своє. Але у Вильні в кругах редакції „Наша Ніва" цю книжку поглянули уважніше, та зажадали її щось 50 примірників. Зате в Петербурзі на кватирі Епімаха-Шипілла стрінули її з голосною радістю, та взяли ще більше примірників, щоби подати на Москву. Тут книжечка ця в часі революції 1917-18 р. випливнула на ширше плесо суспільного життя у Янчуковому „Сборникѣ бѣлоруссовѣдѣнія" в руському перекладови. Сьогодні у 20-ліття книжечки про відродження білоруського письменства ми маємо повне право говорити про розквіт усього культурно-національного життя Білоруси. На сході розквіт цей є явний і з великим розмахом, на заході здержаний хвилевими умовами політичного життя, що ніби стримується заховавчими і назадницькими чинниками.

Від жовтня 1917 р. на сході вже немає ніякої небезпеки за національну свідомість, навіть найдрібнішої національної громадки. Навпаки, за час пореволюційного державного будівництва повстало стільки національних одиниць, от хочби на українській території — руська, польська, жидівська, німецька, румунська, болгарська, грецька, циганська, татарська — що гарячі патріоти дуже бояться за долю 28-и міліонів від 1.5 міл. неукраїнців. Тому нічо дивного, що на заході скрізь бояться отсих „невеликих дрібок", що не належать до пануючих націй і зі страху за своє панування спихають їх на становища підяремних і поневолених. Ось чому за цей короткий час 10-ти літ після закінчення світової війни було стільки довжезних політичних процесів, ось чому витрачено стільки пороху, куль і шнурків на рахунок державних скарбів, та на майбутнє приготовано. Період цей можна вповні справедливо назвати... добою розквіту суспільно-національної свідомости у всіх поневолених, що ні над ким не панують, нікого не угнітають.

Відродження, це немов би поворот вчасною провесною до життя, це заповідь буйного росту і розквіту. А ріст і розквіт може бути тільки від життедайних лучів сонця і життетворчих соків, що невидимими струями світла-тепла-воздуху-води оживотворюють усю вселенну. В житті націй цими життетворчими силами є воля, самосвідомість, знання життя, та їх вислід у економічній і духовій засібности.

Воля власна з поневоленням інших це самоволя — це початок смерти слабих, поневолених — для воскресення у чині самооборони, але це й початок смерти насильників у найглибшому коріневи, смерти вічної.

Самосвідомість із знанням своїх прав і обовязків, отже знання і чужих прав у повному їх обемі і своїх супроти них дійсних обовязків, це найвища самопошана, що тісно злучена з пошаною кожного не-я, кожного ти, ви, вони, не-ми.

Знання життя, це любов до усього єства, це тим сильніша самопевність і тим повніша життєздатність, чим глибше входимо в тайники власного і чужого почуття. Закони життя для усіх одні: сила родить силу; любов тільки піддержує цю силу в підметі й предметі, а розсудок не допускає до нерівномірного відношення злученої з любовю прав і обовязків, та вирівнює скрізь подачу і попит, матеріяльне і духове. В житті дійсно все стремить до гармонії, до повної рівноваги сил, до самозбереження, отже до співжиття.

Національне питання в трьох Інтернаціоналах.

Усю глибину сучасного складного життя сходили, проблукавши передтим доволі манівцями світогляди, засновані на науковому т. зв. матеріялістичному розумінні космічних явищ. А це тому, що вони, спираючись на точних науках, стараються збагнути усі явища в їх суті. Звідси то пішло, що економісти, соціольоги і політики за прикладом точних наук стали виражати всі явища життя ясними короткими формулами функційної залежности. А раз прояви життя поодиноких частин суспільности є джерелом, основою і предметом суспільних наук, то очевидно, що збірна одиниця — нація мусить бути предметом ще більшої уваги з боку громадян, соціольоґів і соціялістів.

(Продовження буде)

кзовв, що прийшов такий приказ і радив у тій справі зійтися. Позатим не казав нічого. Два найближчі виконали не самочинно, без настанови, без розваги. Якби обвинувачені були зійшлися і порадилися, то я певний, що разом булиб вони рішили не починати нічого. А що того не було, що вони не зійшлися, то за те має відповідати Важанський? Прошу щодо нього заперечити і питання щодо співучасти в перетинанню дротів.

Дальші обвинувачені, якими хочу занятися, це коломийці: Горюк, Бачинський, Берлад і Степаник. Чому посаджено тут Степаника, не можу зрозуміти. Він тут ні при тому, бож нічого конкретного не міг йому закинути і сам прокуратор, хіба то одно, що він мешкав з Горюком. Берлад, передоставивій між обвинуваченими, як ми тут чули, належав до радикальної партії. А радикальна партія, як відомо, не має нічого спільного з методами, які поручає „Український Революціонер“. Позатим Берлад не має по правді теж ніяких нахилів проти себе.

Щодо Горюка і Бачинського, то вони справді, вибралися були перетяти зал. дроти, алеж ми чули, що вони ходили годинами біля шляху і не мали відваги рішитися на це діло. До того вони не мали з собою драбини. Якжеж в такому разі могли вони видрапатися на високий стовп і такими неподадними приладами, які мали з собою, виконати запляноване їм діло? Прошу заперечити щодо них питання щодо намагання перетяти дроти.

При кінці обор. д-р Стар. торкнувся ще психольогічної сторони цієї справи. Молоді підсудні, без відповідного критицизму, без ніякого життєвого досвіду, не могли опертися тому, що їм як дітям накинено з певної сторони. Нехайже не покутують ті молоді душі за те, що чужі душі вирвали їх з їх середовища, відірвали від їх рідних, близьких і посадили на лаву обвинувачених.

Тому нехай ваш вердикт, п. присяглі, буде педагогічний, нехай підсудні мають змогу віддатися вільно своїй праці, нехай він їх не зломить. Панове, ратуйте життя!

•

На маргінесі вчерашнього спростування.

Читачі „Діла“ мали вчора нагоду читати довге спростування обор. д-ра Макса Левицького і д-ра Мих. Західного з приводу їх відомого виступу в процесі 15-ох. Не хочемо займатися ближче тою прикрою справою, тимбільше, що — як зачуваємо — нею має заняться на своїм засіданні Союз Українських Адвокатів, що видасть про це окремий комунікат. Ми можемо висказати щераз тільки своє здивування з приводу якихсь дивних, нікому незрозумілих мотивів, які веліли обом оборонцям показатися зі своєю обороною ще й при самім отворенні розправи — проти виразної волі підсудних і наражуватися таким чином на таку компромітацію, якої вони тоді зазнали.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 5. травня 1928.)

ПІСЛЯ АТЕНТАТУ НА ЛІЗАРЕВА.

(із) У звязку із вчорашнім атентатом на члена радянського посольства Лізарева переведено у Варшаві численні ревізії та арештування в російській кольонії. Два помешкання російської еміграції при вул. Маршалківській 68 і при вул. Підвале 5 поліція після ревізії опечатала. Арештовано кількнадцять російських студентів, разом із головою російського емігр. студентського товариства Максімовом. Сподіються, що ще сьогодня більшовицьке посольство передасть польському урядові ноту в справі вчорашнього атентату. Щодо особи атентатчика, то польська преса починає писати про нього як про напівбожевільного, який буцімто свій вчинок зробив у хвилині невідповідального настрою. Запитаний про свою думку про атентат більшовицький консуль Шахов заявив, що „ми вже до того призвичаєні, бо тодиш дістаємо чимало листів з погрозами.

ПІСЛЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ НА ВИЛЕНСЬКІЙ РОЗПРАВІ.

(із) Більшість нинішніх варшавських щоденників на чолі із півурядовим „Голосом Правди“ і „Кур. Поранним“ роздувають вчорашню комуністичну демонстрацію на розправі Білоруської Громади у Вильні та предсказують, що виленський суд зажадає видачі 4-ох демонструючих послів. Невідомо на скілько в тих голосах преси є інспірації з гори.

АВАНТЮРА КОМУНІСТИЧНОГО ПОСЛА З ПОЛІЦІЄЮ.

(із) Комуністичний посол з домбровського басейну Гавров, який мешкає у будинку над поліційним постерунком у містечку Гродці, виступив в обороні якихось двох вязнів, які сварилися з поліціянтами. У наслідку авантюри, яка вибухла оміж послом Гавроном і поліцією, поліція зробила донесення до прокуратури на посла Гаврона за перешкоджування владі в урядуванні.

КІНЕЦЬ 16-ЛІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.

(із) Сьогодня скінчився у Варшаві сензаційний процес, який тягнувся ні менше ні більше як 15 літ. Ішло саме про убивство князя Друцького-Любецького серед таємних умов у лісі в 1912 р. У вбивстві посуджено польського аристократа, близького свояка убитого Яна Біспінга. Крім того Біспінг стояв під закидом фальшівництва векслів на велику суму. Після 16-літнього тягання по суді та арештах, апеляційний суд у Варшаві увільнив сьогодня Біспінга від закиду убивства та фальшівництва.

БЕЛЯ КУН У ТЮРМІ.

(із) З Відня повідомляють, що арештовані комуністи Беля Кун і його товариші не користуються з тюремних харчів, лише отримують їх із одного з найкращих віденських ресторанів. Крім того вони дістають газети і всі інші полекші. (Цікаво, чи так поводяться з політичними злочинцями у московських чрезвичайках).

✝

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за спокій душі бл. п.

Бронислави з Гнітерків Ліськевич

жени інжініра, б. вдови по майорі У. Г. А. Виметалю, яка упокоїлася в Бозі в Мельніку на Чехах дня 18. квітня п. р. в 46 році життя, відбудеться в Ярославі в парохіяльній церкві в суботу дня 12. травня п. р. о год. 8 рано, а рівночасно в Празі в церкві на Скалці, на яке всіх свояків та знайомих запрошують прибиті важким горем

Муж, дочка і внук.

З життя наших установ.

Ветеринарно-годівельний курс „Сільського Господаря“ в Стрию.

Заходом філії Товариства „Сільський Господар“ в Стрию відбувся в днях від 23. до 28. квітня п. р. в салі Задаткової Каси ветеринарно-годівельний курс при співучасти запрошених до нього фахових учителів, а саме: д-ра ветеринарної медицини Данила Миколаєвича, абсольвента ветеринарної медицини Івана Гутникевича та інж. агрономів: Володимира Мосори — як керманича курсу — Василя Сов'янського і Михайла Хроновятра.

На курсі викладали про основи новітнього наукового ветеринарного лічництва з демонстрацією необхідного ветеринарного приладдя і про належний догляд за домашніми звіринами у звязку з їх плеканням і годівлею. З рільничо-годівельної ділянки викладано: про основи годівлі та найновіший спосіб управи ріллі по методі Бурмейстра; про плекання лікарських ростин; про управу лук і пасовиск. Поза повищі виклади мали курсанти нагоду в дні 27. 4. оглянути міську рілню та досвідне поле, засаджене житом по методі Бурмеєстра.

На курс — не зважаючи на те, що він був назначений на досить невідхожий час — зголосилося більше чим 50 учасників, з яких одначе кількох виїхало з причини важних праць у господарстві. Інші дуже цікавилися викладами, наслідком чого розвивалася на кожному викладі широка дискусія.

Курс закінчено дня 28. квітня іспитом ветеринарного лічництва, переведеним головою ветеринарної секції „Сільського Господаря“ вет. лікарем Маріяном Стахурським, який виголосив до курсантів коротку промову. В ній висував ціль викладів як доказ, що ветеринарні лікарі — на перекір принятій поговірці, мовбито вони неохочо поділювалися своїм знанням з ширшими кругами — при кожній нагоді стараються ширити ветеринарну освіту для поборювання шкідливих знахорських заходів по селах.

Вислід іспиту був вдоволяючий, по чім обділено іспитованих свідоцтвами. Горячу і глибоко обдуману промову виголосив від Ради філії „Сільського Господаря“ в Стрию о. Андрій Пелехський парох Лисятич, що побіч іншого назвав курсантів апостолами, які мають обовязок ширити набуту освіту в кругах широких мас. Інж. Олександер Охрим з рамени Головної Ради „Сільського Господаря“ звернувся до учасників з закликом, щоби вони співробітничали з народом над піднесенням його освіти а то тимбільше, що як відомо, ми примушені рахувати виключно на власні сили.

Учасник курсу Теодор Мацелко господар в Добрянах, подякував управі і учителям за влаштування курсу, при чому заявив, що всі курсанти, які мали нагоду за час викладів переконатися в безмірно горячім одушевленні вчителів та вірні ним і одушевлені також ідеєю народної освіти обіцюють поступати при виконуванні першої помочі при занедужуванні домашніх звірят по вказівкам поданим лікарями та піддержувати тісний звязок з ветеринарною Секцією Товариства „Сільський Господар“ у Львові, а коли буде урухомлена ветеринарна порадня, громадно взяти участь в практичному переводженні лікування звірят ветеринарними лікарями памятної лічниці!

Курс закінчила спільна фотографія всіх учасників і полишилася як дрібна злука поміж ними а Товариством. Дальші зголошення на улаштування ветеринарних курсів в краю приймає Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові, вул. Зиморовича ч. 20.

З куріозів часу.

Оригінальний донос поліції на посла Вислоцького.

Дня 11. березня п. р. в день виборів до сенату виїздив посол з 55-го округа Олександер Вислоцький зі села Гаї дітковецькі до села Лешнева, а відпроваджувало його около 60 хлопців на конях з українським прапором аж до Бродів. При повороті перейняла всіх поліція, списала всіх і зробила донос до старости і суду, який наводимо в цілости і без коментарів:

Posterunek Policji Państwowej na dworcu kolejowym w Brodach. Brody, dnia 12 marca 1928 r. L. 503/28. Wisłocki, kand. na posła z Leszniowa. — Nieprawny pochód demonstracyjny. — Do Starostwa w Brodach donoszę, że dnia 11/3 1928 r. o godz. 11'43 wyż nazwany jechał ze swoją żoną na furze, jako poseł ukraiński z Gajów dytkowieckich przez Dytkowce do Leszniowa i w gminie Gaje dytkowieckie zorganizowawszy sobie poprzednio 5 młodych chłopców na koniach w stroju kozackim, na przodzie z chorągwią, zaś każdy z nich na koniu posiadał szarfę i kokardę przy barankowych czapkach barwy ukraińskiej, którzy odprowadzili go z Gajów dytkowieckich aż do koszar 22 p. ulanów t. j. Jurdyki miasta Brody. A gdy wspomniani kozacy po odwiezieniu kandydata na posła Wisłockiego do koszar 22 p. ulanów wracali z powrotem do Gajów dytkowieckich w gminie Dytkowce zostali na drodze przez post. Swieca i post. Duila zatrzymani, a to: (całyte тринацять nazwim), wszyscy z Gajów dytkowieckich, oraz 40 nie spisano nazwi k, ponieważ powstało zbiegowisko z wyborców z tamtejszej gminy. Wyż nazwani zapytani, dlaczego urządzają pochód nielegalny podczas wyborów do senatu bez dozwolenia władzy na swoje usprawiedliwienie zapodali, że ich ukraiński poseł tego zarządał i dlatego mu taki pochód urządzili, a wkońcu podali, iż ten chciał jechać ze swoją żoną czwórką końmi przy wozie? O powyższym wzaledzie wspomiany Wisłocki nie mógł być przesłuchany, ponieważ ten nie był przydybany ze swemi kozakami, bo już odjechał do Leszniowa. — Nadmienia się, iż Wisłocki rozmyślnie urządził sobie orszak kozaków jako wojsko ukraińskie przewiezienia go przez Gaje dytkowieckie i Dytkowce w celu agitacyjno-demonstracyjnym podczas odbywających się wyborów do senatu, bo głosowali tylko na UNDO Nr. 18., ponieważ jak zauważono w gminie Dytkowce po przejeździe tegoż, ludność była przychylną i więcej głosowała na listę Nr. 18. W końcu nadmieniam, że wspomniane jeźdźce mieli wojskowe rzeczy, a to 1 łukę z pod siodła rosyjskiego, 1 gurt i 3 pary strzemion, które zostały zakwestionowane i naczelnikowi gminy do przechowania oddane. Powiatowej Komendzie o powyższem zgłoszono. — Komendant P. P. Anklewicz przodownik mp.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, конто чекова ч. 1141.

По широкому світі.

Із Софії є звістки, що вбитий один із македонських революційних провідників Ванко Михайлов; його мали вбити наслідком суперечки із Протогеровим, його суперником.

Лідер нім. націоналістів гр. Вестарп заявив у промові, що льокарнська політика скінчилась повною невдачею і загальне роззброєння є утопією. Німеччина не може обійтись без обовязкової військової служби.

Берлінське електричне Т-во має мати 30 мil. марок втрат наслідком інтересів із СРСР.

Грецький уряд рішив зробити чужинну позичку для відбудови міст зруйнованих землетрусом.

Бразилія не хоче вступити до Ліги Націй, ображена досі, що не дістала у свій час постійного місця в Раді Ліги.

Нобіле на своїй „Італії“ посувається пиняве вперед до бігуна, бо вітри держать його ще в околиці Норвегії.

В останніх японсько-китайських боях згинуло 30 японців, а 800 китайців ранених. Покищо тиша.

Норвеський уряд повідомив загр. мініство закорд. справ, що піддержує свої претенсії до острову Буве.

Міжнародня збірка зорганізована у Парижі для будови „Дому Хемії“ дала досі 21 міл. фр.

НОВИНКИ

— Львівська хроніка. Пробував отруїтись 58-літній емерит Еміль Березовський із Знесіння. — 5 тижнів вязниці дістала 17-літня Ст. Гасюківна за те, що вела професію зводнички та посередниччки у платнім коханні. Вона має на совісти кілька молодих дівчат.

— **Новий радянський консуль у Львові.** Юрій Лапчинський одержав від мін-ства закорд. справ дозвіл виконувати свої обовязки на просторі таких воєвідств: львівського, волинського, краківського, тернопільського, станиславівського та люблинського.

— **Шкільні вакації** починаються цього року 28-го червня і тягнуться до 1-го вересня.

— „**Директор“ гімназії.** У Бережанах почалась розправа проти ошуканця Лейба Вайнмана, який виконував обовязки cправжнього директора в Холоорі від фальшивим Вальдемара Бабинича. Вайнман не мав ніяких кваліфікацій і мусів ... темні ... вчителі ... у Маклі ... здемаскований, не хотів уступити і ... брав у Холорі 12.000 зол.

— **Посади ката нема.** Чергове спростування ... агенства „Рада“ що

всі вістки про звільнення офіціяльного хата є неправдиві і що він далі урядує.

— **Дрібні вістки.** У Кишиневі підчас свята 10-ліття анексії Бесарабщини якийсь мущина зірвав німецький прапор; румунський уряд мусів перед німецьким прохати вибачення. — Америк. летун Сміт вибирається цього місяця з Сан-Франціско до Австралії. — Фільмовий актор Мозжухін оженився із фільмовою акторкою Агнес Петерсен, данкою, у Ніцци.

— **Катастрофи й нещастя.** Біля Колошвару град небаченої ще величини вбив 6 осіб. — В Югославії біля Семти віхав із шин поїзд; 5 убитих, 6 ранених. — У м. Португ біля Шангтаю, підчас великанської пожежі згинуло з 300 осіб. — Біля Мостара жандарм Ковач у приступі шалу вбив офіцира, зранив його жінку, застрілив служницю, жандарського офіцира, одного учня і себе.

— **М. Голинський,** премієр-тенор харківської опери виступить гостинно слідуючого тижня два рази на сцені львівського театру в операх „Тоска“ (середа 9. V.) і „Аіда“ (неділя 13. V., вечером). В першій опері буде співати партію Каварадоссі, в другій Радамеса.

— **„Арабська“ історія.** Емір Аманулаг переїхавши радянський кордон станув на „руській“ землі мабуть лівою ногою. Між Негорелим і Мінськом щезли його валізи його жінки, де були їхні вбрання. Так кажуть телеграми. Не є виключене, що це звичайний жарт: може якісь почитувачі „афганістанської світлости“ хотіли зробити йому несподіванку і переодягнутись в афганістанські костюми, щоби його в них привитати. Зрештою Аманулаг міг би й так у Москві вбрати робітничу рубашку.

— **Мука в Москві.** В „Ізвестіях“ з дня 27-го квітня читаємо: Московська лябораторія для дослідів над харчами перевела аналізу на московських базарах і дійшла до таких результатів. Із 65 зразків житньої муки 37 були непридатними, а із 184 зразків пшеничної 147 відкинено рішуче, тому, що мука мала в собі кліщі та цвіль. У житнім і пшеничнім хлібі ствердили велику вогкість, шкідливі кваси і зайвих додатків як тарканів, сірників, недокурків, цвяхів, битого шкла і звіриних екскрементів.

— **Англійські красноармейці.** У Льондоні зробив демонстраційний похід перший відділ англійських „фронтових“ красноармейців. У демонстрації взяло участь 95 мущин і 36 жінок. Англійці придивлялись походові із вродженим їм спокоєм.

— **Людська машина.** Париський учений Лефевр продовжує працю тих своїх славних попередників, що пробували створити автомат, який наслідував би всі функції людини. Машина над якою працює Лефевр має завдання дуже точно обмежене. В його „біоенергетичнім інституті“ придумують механізм, що наслідував би якнайточніше працю переміни тепла в людськім організмі. Тому, що кожній функції нашого тіла відповідає якась означена скількість теплової енергії, задумана машина має виміряти точно витрату тепла. Перший „кальориметер“ був збудований славним Лявоазіє, основником сучасної хемії. Американець Атвотер відновив його ідею 30 літ тому і сконструував складний апарат в якому сиділа людина як предмет експериментів над усіма проявами її рухів та функцій, що були мірені дуже ніжними приладами. Лефевр хоче цей апарат ще уліпшити.

— **Демпсей двоєженець.** Демпсеєві, бувшому чемпіонові світа, вперше за всю його карієру забило помороки. Це було в мент, коли він довідався, що його перша покійна жінка — живе. Він і всі інші були тої гадки, що вона згоріла підчас пожежі в Мексику 1924 р. Яким робом вона спаслась і чому досі не дала про себе знати — невідомо. Демпсей як удовець оженився з молодою кіновою артисткою Естелею Тайор. Коли боксер почув, що його перша жінка не вмерла і вибирається його відвідати, він сидів довго мовчки приголомшений, а врешті сказав: „Дуже тішусь, що вона жива та здорова“.

Театри.

Міський великий театр:
7-го т. 7·30 веч. „Казки Гофмана“.
6-го т. 3 попол. „Льогенгрін“.
6-го т. 7·30 веч. „Подружа Льоді“.

Міський „Театр Новин“:
6-го т. 3·30 попол. „Лише Ти...“.
6-го т. 8. веч. „Леді Шік“.
7-го т. 8. веч. „Леді Шік“.

КІНА.

„Апольо“: „Кільчастой дріт“ з Полею Негрі.
„Лев“: „Горою резервісти“.
„Палас“: „У сильцях життя“ з Лією Де Путті.
„Фатаморгана“: „Студентське кохання“.
„Байка“: „Жіночий батальон смерти“.

Літературний куток.

Ювилей Г. Збєжховського.

Нині польський літературний Львів святкує 30-ліття літературної праці письменника, що звязав усю свою карієру із Львовом. Генрик Збєжховський тут уродився, тут кінчив школи, тут щоденно ходив до бюра, редакції і до „Атляса“, де в вистецько прибраній окремій кімнаті панує за столом як князь у гурті своїх веселих приятелів. 47 літ, що бють молодістю і 30-ліття літературної праці. Чого він не написав за цей час! Кілька томів поезії, три томи новель, вісім повістей, три песи, сотні фейлєтонів, тисячі принагідних віршів, ще й музичні композиції!

А що більшість пісі продукції зродилась у Львові і тут була найбільше відома, Збєжховський, скромний письменник має за кару місцевий ювилей. Святочний давін не йде далеко поза межі Львова, бо це радше інтимне свято, влаштоване другами симпатичного робітника пера, який має їх бездіч. Усі вони без огляду на ріжниці поглядів признають згідно, що безпосереднього, легкого таланту Збєжховського навіть шкода на ці дрібниці, які він розсипує довкола себе, на кожний поклик. Та там, де він пробує малювати поважніші конфлікти та проблєми і ставати на котурни — він тратить свою молодечо-безжурну природність. Ще менше йому до лиця роля офіціяльного патріота, коли по — вдачі і поглядах лібераль — пробує він грати на струнах національного шовінізму.

Зате він незрівнаний щоденний фейлєтоніст-поет. Глибокий критик Остап Ортвін ствердив велику правду, кажучи, що „такої щедроти та розтрати римотворного таланту, що вміє майже з неімовірною легкістю іноколи й пустий сюжет прибрати своїм висловом і композиційною римкою у завсіди дотепну і влучну „поенту“ не находимо на сторінках ніякого денника в краю та на чужині“. Справді: дотеп найбільших париських щоденних фейлєтоністів Вотеля, Фореста, Фушадрієра не має тої поезії, сили та вигадки, що дотеп Збєжховського, іскристий веселими римами та гнучкою формою. Бо в журналістиці можна навчитись усіх тайн, крім одної: дотепу, який треба принести із собою.

М. Руд.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7918.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Дописи.

САМБІРЩИНА. (Повітовий Народній Зїзд). Дня 15. III. ц. р. відбулися в Самборі в салі „Української Бесіди“ збори зі сіл цілого повіту. На зборах явилися посли 49-го округа сенатор о. Юліян Татомир і посол Гринь Тершаковець. Збори почав голова Пов. Нар. Комітету УНДО Ізарій Тарнавський. Про виборчі підсумки, про тактику поодиноких партій при виборах та про потребу поглублення політичної організації говорив о. сен. Татомир. З черги забрав голос пос. Тершаковець, який висловив подяку виборцям за те, що твердо стояли при виборах при національнім прапорі партії УНДО, а про націоналізм та його значіння говорив студ. Антін Луцький. Після оживленої дискусії і відспівання національного гимну присутні в піднесенім настрою розійшлися до дому.

Дня 1. IV. ц. р. відбулися справоздавчі збори в салі Народнього Дому в Луці. Звіт з тактики Українського Парляментарного Клюбу і його діяльности зложив сен. о. Юліян Татомир. В дискусії забрав голос студ. Антін Луцький, який говорив про організаційні пляни на майбутнє, а опісля на внесення студ. Павлівського всі присутні заявили своє повне довіря до Української Парляментарної Репрезентації та одобрили її дотеперішню діяльність. — Дня 8. IV. ц. р. відбулися дуже численні окружні політичні збори в Луці, на яких були присутні селяни з Біліни, Бикова, Волощі, Майнича, Дорожова, Прус, Ортинич і Татар. Після звіту о. сен. Татомира, забирали слово студ. Луцький, громадяни Калимон з Дорожова, Микола Коца і Михайло Шеремета з Луки та студ. Павлівський. Дня 9. IV. ц. р. відбулися політичні збори в салі читальні „Просвіти“ в Самборі. Присутних було понад 600 людей. Збори отворив о. декан Бенцін. Після вибору Президії о. сен. Татомир здав звіт з дотеперішньої діяльности Українського Парляментарного Клюбу, яку збори одноголосно одобрили, ухвалюючи Українському Клюбові своє повне довіря.

БУЧАЧ. *(Занедбання важної ділянки життя).* В часі, коли все, що національно здорове й живе, думаючи про будучність нації, мусить звернути свою увагу на молодь, на те, щоби не допустити не до її втрати, але передовсім до байдужности у неї для всего, що своє, коли навіть затуркане й заголоджене село уважає за конечне виявити свої симпатії до „Рідної Школи“, як тої установи, якої завданням саме національне виховання української молоді і яка організує для тої установи матеріяльну допомогу в своїх організаціях, Кружках „Рідної Школи“, по своїм силам направляє шкоди, нанесені чужинецькими впливами; коли з другого боку польське „Товариство Школи Людовей“ наслідуючи у всьому спосіб пропаганди „Рідної Школи“, розсилає свої третьомайські збіркові списки й заявки навіть до відомих українців, то на жаль є ще й такі — правда — нечисленні повітові міста, які справами „Рідної Школи“ зовсім не займаються. Одним з класичних прикладів незрозумілого занедбання рідношкільної ділянки є Бучач. На протязі не місяців, а років нема там ніякого життя в користь „Рідної Школи“. Там не тільки не поширено організації, не придбано ані одного члена, не заложено ані одного Кружка в судовому повіті, але й навіть там, де Кружок засновано (в Золотому Потоці), там не подбано про його уконституовання. Бучацький кружок „Рідної Школи“ зовсім не чинний. Ще доки був там молодший о. А. Добрянський, то держав бодай память Кружка протягом років. Відтак піддержував традицію „Рідної Школи“ монастир оо. Василіян, дозволяючи одному зі священиків головувати в ньому, а з перенесенням останнього голови, о. М. Пелеха ЧСВВ, все впало. В центрі зрозуміле обурення на таку бездіяльність. Вона тим прикріша, що численні урґенси зі Львова на адресу ріжних інтелігентів остають без відгомону. Минулого року на Загальних Зборах філії „Просвіти“ в Бучачі дали їх учасники теж вислів свому обуренню, що в повіті навіть ніхто не займався зорганізуванням дозволеної збірки на „коляду“. Безперечно, що такий саботаж деморалізує околицю. Пасивність Бучача до „Рідної Школи“ тим більше дивна й неоправдана, що н. пр. Кружок у Монастириськах живе й розвивається. Ще цею дорогою звертаємося до тих, які несуть відповідальність за розвиток народу, щоби вже раз покинули ту класичну байдужність, щоби врешті увявся хтось за відновy й ожилення Кружка, бо на полі виховання в Бучачі аж надто богато до діла.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Володимир Кирилович, вислужений старший контрольор почти, помер дня 5. травня по довгій і тяжкій недузі, заосмотрений св. Тайнами в 68. р. життя. Похорони відбудуться в понеділок дня 7. травня 1928 р. в год. 2-ій попол. з крипти ОО. Бернардинів на Янівське кладовище. На сей сумний обряд запрошує всіх другів і знакомих горем прибита — Родина. 2144 1—1

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру дир. В. Карабіневича:

Болехів:
9. V. Вихрест.
10. V. Циганка Аза.
11. V. Вій.
12. V. День і ніч.
13. V. Ґейша.

Долина:
14. V. Вихрест.
15. V. Ґейша.
16. V. День і ніч.
17. V. Вій.

До Театру заанґажовано дотеперішнього дириґента Театру під дир. Стадника, п. Цісика. До хору прийметься добрих сопранів і тенорів. Зголошення приймає Дирекція. 2143 1—?

Дня 8. травня 1928 відбудеться в год. 7. вечером в домівці Українського Лікарського Товариства при вул. Руській ч. 3 відчит д-ра Л. Максимонька п. н. Дно ока при загальних захоріннях. 1—1

20-літний зїзд товаришів, котрі ходили до 8 кл. в р. 1908 в українській гімназії в Перемишлі відбудуться 7 червня 1928 р. Зголошення і бажання слати на адресу Д-р І. Фільц-Вітошинська-Кочепаш — Перемишль вул. Миколая 6. 2103 ?-?

На „Рідну Школу“ зложив Вп. д-р Филип Евин 30 зол. замісць вінця на домовину незабутньої памяти Радника Двора Івана Матієва. Жертводавцеві складає щиру подяку Головна Управа.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.